

کرونولوژی مصور تاریخی افغانستان

آریانا- خراسان- افغانستان

قسمت دوم

تتبع و نگارش: ص. وفا

ورودی این مبحث:

افغانستان کشور است در قاره آسیا که از لحاظ قدامت تاریخی، یکی از کهن‌ترین کشورهای جهان به‌شمار می‌رود، آثار باستانی بدست آمده از بعضی نقاط افغانستان (قره کمره، بامیان، آق کپرک و مندیگ) نشان می‌دهد که حدود بیست هزار سال قبل از میلاد جامعه بشری سیر تکامل خود را در این سرزمین پیموده است.

به استناد "اطلس تاریخی افغانستان" از کارهای ماندگار دوست دیرینم جنرال عتیق الله پاخون این کرونولوژی را به اضافات و حاشیه‌ها، تتبع و ادامه می‌دهیم:

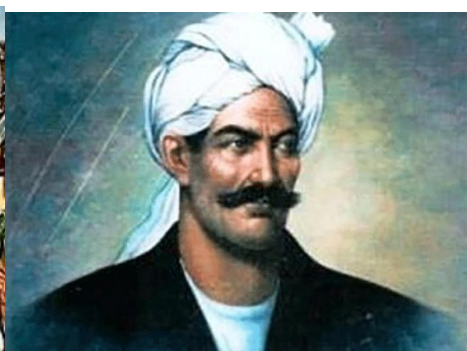
در قسمت اول عنوان کرونولوژی به رویداد های حد اقل بیست هزار سال پیش از تقویم مشترک (1) تا 754 سال پیش از تقویم مشترک پرداختیم. اینک دنباله آن:

- 759 الی 800 تقویم مشترک (م) : بیش از 15 بار قیام مسلح مردم علیه تجاوز و ستم عرب ها که توسط عیارانی مانند: حکیم سند باد (2)، استاد سیس بادغیسی (3)، حریش سیستانی، حکیم مقنع بادغیسی، امیر حمزه سیستانی و دیگران رهبری و انجام یافت.

استاد سیس بادغیسی (از گوگل) / نبرد و قیام مردم علیه اعراب در دوران عباسی ها

- 821 م. دولت طاهریان بحیث دومین دولت مستقل افغانی بعد از پخش اسلام در خراسان توسط طاهر فوشنجی اساس گذاشته شد، که الی سال 872 م. دوام کرد.

نقاشی های منسوب به طاهر فوشنجی و یعقوب لیث صفار (گوگل)

- 860 م. یعقوب لیث صفاری یکی از عیاران سیستان دولت صفاری را تشکیل داد.

- 872 اشغال نیشاپور پایتخت دودمان طاهری توسط یعقوب لیث صفاری ، به اسارت کشیدن محمد آخرین زمامدار آن دودمان و خاتمه آن.
- 872م. یعقوب لیث صفاری کابل پایتخت کابلشاهان را اشغال می کند، ختم سلسله کابلشاهان در افغانستان، بقایای کابلشاهان پایتخت خود را اول به گردیز و بعداً به وینند در کناراتک انتقال میدهد. که بعد در تاریخ به نام هندوشاهان شهرت پیدا می کند.

رتبیل شاهان یا کابلشاهان (تصویر و سکه) از سایت مندیگک

- 892 م. اسماعیل بن نوح حاکم بخارا با اشغال سمرقند دولت سامانی را تشکیل می نماید. گرچه سامان خدا از متنفذین بلخ و حاکم آنولا قبلاً در سال 819 م. این سلسله را در بلخ اساس گذاشته بود.
- 910 م. با اشغال سیستان توسط قوای سامانی به سلطه سلسله صفاریان خاتمه داده شد و دولت سامانی جانشین آن گردید.
- 962 م. آلپتگین سپه سالار دربار سامانی استقلال غزنی را از سامانیان اعلام میدارد.

- الپتگین موسس سلسله غزنویان خسر سبکتگین و پدر کلان سلطان محمود غزنوی / غزنین مرکز امپراطوری غزنویان
- 977 م. سبکتگین داماد و افسر الپتگین دولت مستقل غزنه را تشکیل داد. موصوف توانست وحدت سیاسی افغانستان را در حدود جغرافیایی آن در بین رود های آمو (جیجون) و سند تأمین نماید.

- 998 م. به سلطنت رسیدن قوی ترین پادشاه سلسله غزنویان محمود پسر سبکتگین (محمود زابلی) که سرحدات امپرتوری غزنه را در غرب الی شهر قزوین ایران، در شرق الی دریای ستلنج درهند، در شمال الی خوارزم والی بحیره عرب در جنوب وسعت داد. موصوف به علوم، فرهنگ، تجارت، صنعت، آبیاری وزراعت توجه زیادکرد.

زبان دری زبان رسمی ودولتی جانشین دیگر زبان های محلی و عربی گردید. خدمات شایان او نامبرده رادر جمله سه نفر بزرگترین زمامداران وقت افغانستان (کنشکای کبیر، سلطان محمود غزنوی واحمد شاه درانی) قرار داد.

- 999م. سلطان محمود غزنوی با اشغال بخارا پایتخت دودمان سامانی به سلسله سامانتی خاتمه داد.
- 1020م. تسخیر شهر مندیش مرکز دولت محلی غور از دودمان سوریان وبه اسارت محمد سوری امیر غور توسط سلطان محمود غزنوی.

- 1030م. مرگ سلطان محمود کبیر و به سلطنت رسیدن پسرش مسعود بعد از زдохورد های درباری با محمد برادرش.
- 1037 الی 1038م. شکست سلطان مسعود غزنوی از سلجوقیان به رهبری طغرل و جدا شدن ولایات شمالی از پیکر افغانستان.
- 1038م. طغرل سلجوقی دولت مستقل سلجوقیان را در نیشاپور اساس می گذارد.
- 1041م. حبس و خلع سلطان مسعود غزنوی توسط سپاهش در طول راه غزنه - هند و قتل بعدی وی توسط احمد برادر زاده اش.
- 1148م. با شکست بهرام شاه غزنوی از علاالدین حسین غوری سلسله غزنویان خاتمه یافت و سلسله جدیدی در تاریخ کشور به نام غوریان جانشین آن گردید. علاالدین بزرگترین خیانتی را مرتکب شد و در انتقام برادرش، پایتخت غزنویان که عروس البلاد بود و شهر ها و آثار تاریخی دیگری را از غزنه الی شهر بست به آتش زد و به خاطر سوختاندن خانه خود لقب " جهانسوز " گرفت.

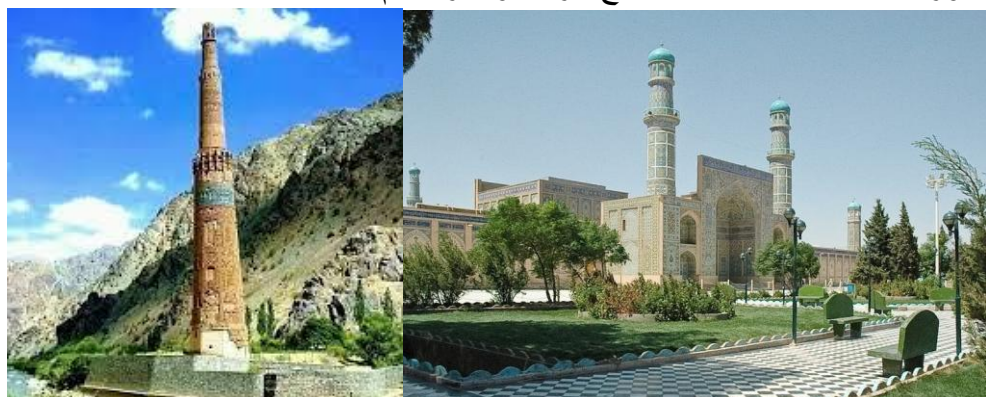
علاالدین جهانسوز و سلسله او

- 1162م. به سلطنت رسیدن بزرگترین پادشاه سلسله غوریان، سلطان غیاث الدین غوری (غیاث الدین محمد سام) که او و برادرش سلطان شهاب الدین غوری (شهاب الدین محمد سام) توانستند الی 1202 م. نه تنها تمام مناطق از دست رفته در اخیر دوره غزنویان را مسترد کند، بلکه بزرگترین

وقوی ترین امپراطوری عصر خود را تشکیل نمایند که سرحدات آن الی خلیج بنگال می رسید.

- 1192م. محاربه میدان تراوری: قوای افغانی تحت قیادت شهاب الدین محمد غوری بر قوای هندی تجت قومانده راجه گان پتهورای وگاندی رای پیروز گردید. این پیروزی راه پخش وتوسعه دین اسلام وایجاد اولین دولت اسلامی (سلطنت دهلی) رادر هندوستان هموار ساخت.
- 1205م. شهادت سلطان شهاب الدین محمد غوری توسط فداییان کهگران درکناردریای جهلم (نیلاب).
- 1206م. قطب الدین ایبک سپهسالار شهاب الدین غوری قسمتهای مفتوحه هند را از امپراطوری غوری جدا واولین دولت مستقل اسلامی به نام سلطنت دهلی در هند را تأسیس مینماید.
- 1214م. علاوالدین محمد غوری آخرین وضعیقتزین پادشاه سلسله غوریان، غور پایتخت آن امپراطوری را به سلطان محمد خوارزمشاه تسلیم نمود. از بزرگترین آثار معماری دوره غوریان که تا هنوز باقیمانده است ،مسجد جامع هرات ومناره جام بادغیس است.

- 1214 الی 1226م. اشغال قسمت اعظم کشور ما توسط خوارزمشاهیان ماوراءالنهر که این وضع الی سال 1220 رسیدن چنگیز خان ادامه یافت.
- 1220م. حملات قوای مغل تحت رهبری چنگیز خان بر حریم افغانان، تسخیر شهرهای افغانی، تخریب شان یکی پی دیگر وقتل عام ساکنین آنها.
- 1221م. اولین شکست قوای مغل در پروان
- 1227م. مرگ چنگیز خان.

چنگیزخان و لشکرش

- 1245م. ملک شمس الدین کرت دولت مستقل افغانی ملوک کرت را در هرات اساس میگذارد و این دولت در مرحله اول باجگذار دولت مغولی ایلخانیان بود.
- 1308 م. ملک فخرالدین کرت سومین پادشاه این سلسله استقلالیت مکمل خود را از ایلخانیان ایران اعلام داشت.
- 1369م. تیمور (تیمور لنگ) یک نفر از احفاد چنگیز خان امارت خود را در شهر بلخ اعلام نمود.

امیر تیمور کورگانی و لشکرش

- 1381م. ختم سلسله ملوک کرت توسط 1383 تیمور لنگ (امیر تیمور کورگان)
- 1383م. زخمی شدن تیمور در جریان محاصره سیستان، بعد از همین زخم به تیمور لنگ مشهور شد.
- 1383م. تیمور لنگ بزرگترین بند آبی آن زمان در سیستان به نام (بند رستم) را ویران ساخت. بعد از آن سیستان و قسمت اعظم منطقه به دشت و صحرا مبدل شد.
- 1404م. درگذشت تیمور لنگ در شهر اترار ماوراء النهر. او در این فرصت آماده گی نهایی برای حمله و تسخیر چین و فتح آن کشور را میگرفت.
- 1404م. بنیان گذاری سلسله تیموریان هرات توسط شاهرخ میرزا پسر امیر تیمور کورگان.

تمثال شاهرخ میرزا و گوهر شاد بیگم

- 1464م. آغاز سلطنت سلطان حسین میرزا بایقرا ، ششمین و مقتدرترین پادشاه این دودمان. روضه شهر مزارشریف (مرقد حضرت علی چهارمین خلیفه اسلام) و مسجد مصلی هرات که خرابه هایی از

آن باقی مانده بود در همین دوره اعمار گردیده است. علاوه بر دوره تیموریان هرات، علوم، فرهنگ، ادبیات، تجارت، صنعت و فن معماری زیاد رشد کرد و در شهر هرات اکادمی هنرهای زیبا موجود بود که محصلین از تعداد زیاد کشورها در آن مصروف تحصیل بودند. ادامه دارد.....

منابع و حاشیه نویسی ها:

- 1- نظر به یادداشت پروفیسر دوکتور زمان ستانیزی (چون حلقات علمی تقویم مرسوم میلادی یا مسیحی را صرف نظر از سابقه و صبغه دینی آن تقویم جهانی پنداشته و پذیرفته اند. لذا آنرا به نام تقویم مشترک یا Common Era or CE نامگذاری دوباره کرده و سالها پیش تقویم مشترک را به نام Beforer The Common Era or BCE مسمی ساخته و به کار میبرند. روی این برهان حرف (م) را به مفهوم مخفف تقویم مشترک به کار برده اند نه میلادی)
 - 2- سند باد در حقیقت طوفان خشمگین وادی سند و هلمند علیه تجاوز اعراب بوده که در چهره حکیم سند باد متبلور شده است.
 - 3- استاد سیس از قهرمانان ملی بادغیس افغانستان بود که در زمان اقتدار عباسیان به خونخواهی ابومسلم خراسانی و هم آزادی سرزمین و خاک کشور از یوغ اعراب به نبرد پرداخت و سر انجام اسیر و در سال 767 م. در بغداد اعدام شد.
 - 4- نقشه ها : اطلس تاریخی افغانستان اثر جنرال عتیق پا خون و تصاویر از گوگل و ذخیره شخصی
- پایان قسمت دوم**